

We'ohavta l'reacha kumocha

Kategorie: Pozostałe hasła

We'ohavta l'reacha kumocha [1](#)

Stowarzyszenie religijne, które istniało już przed wojną i miało własny pensjonat z restauracją w Wiśniowej Górze². Założyciel „Weachawta lereacha kamocha”, sławny ortodoksyjny działacz Borech Gelbart (autor „Maftējach”³), zaraz po przybyciu do getta wznowił jego działalność. Jego liczni członkowie płacili miesięczne składki, z których kupowali chleb (dopóki był on dostępny w wolnym handlu). Prowadzili modlitewny lokal, do którego mógł przyjść każdy mieszkaniec getta i otrzymać tam chleb z kawą. Kto mógł, płacił, a kto nie miał pieniędzy, otrzymywał jedzenie za darmo. Przed jedzeniem trzeba jednak było rytualnie obmyć ręce, a po jedzeniu zmówić błogosławieństwo dziękczynienia.

Założyciel stowarzyszenia Borech Gelbart skupił wokół tego miejsca grupę głodnych dzieci, którym przed jedzeniem podawał wodę do obmycia, a po posiłku odmawiał wraz z nimi błogosławieństwo. W sobotę rano w siedzibie stowarzyszenia każdemu przychodzącemu podawano koszerłą, szabasową, gorącą kawę.

W listopadzie 1940 r., kiedy zaczęto wydawać chleb na kartki, izbę stowarzyszenia zamknięto. Borech Gelbart podjął się wówczas pośredniczenia w rozmaitych trudnych sprawach. Korzystając ze swych rozległych kontaktów i znajomości z wysoko postawionymi urzędnikami getta, Gelbart sprawił, że wiele próśb, szczególnie tak zwanych zasiłkowców, zostało rozpatrzonych pozytywnie. Było to bardzo ważne, gdyż dla tych ludzi zapomoga stanowiła jedyne źródło utrzymania.

Szczególnym zaangażowaniem w imieniu swego stowarzyszenia wykazał się Borech Gelbart w czasie wsiedlania do getta „obcych Żydów” i przybyszów z prowincji. Wielu z wsiedlonych „Weachawta lereacha kamocha” zaopatrzyło w łóżka, zapewniło im mieszkania i dostarczyło sprzęty domowe.

Pod koniec 1941 r. stowarzyszenie zaczęło działać na niwie nauczania Tory⁴. Jego członkowie stwierdzili, że jeśli „Miłość bliźniego stanowi główne prawo Tory”⁵, to będą ją wyrażać w ten właśnie sposób. Utworzono zatem grupę tak zwanych studiujących „daf jomi”⁶, która zbierała się przy ul. Młynarskiej, a także w innych częściach getta i w letnie popołudnia publicznie studiowała Torę na podwórzach.

I.B.A. [prawdopodobnie Jerachmil Bryman]

Przypisy

1 Weachawta lereacha kamocha – Kochaj bliźniego swego, jak siebie samego (hebr.).

2 Wiśniowa Góra była popularnym miejscem letniskowym wśród Żydów łódzkich.

3 Maftējach (hebr. klucz) – dzieło ukazało się w Łodzi w 1931 r.

4 Tora (jid. Tojre) – pierwsze pięć ksiąg biblijnych, zwane również Pięcioksięgiem (Księga Rodzaju, Wyjścia, Kapłańska, Liczb, Powtórzonego Prawa); nazwa Tora oznacza także rodały, czyli spisane na pergaminie zwoje Pięcioksięgu. Zniszczone zwoje Tory są grzebane na cmentarzu.

5 Talmud, traktat Nedarim 30b.

6 Daf jomi (hebr.) – dzienna lektura Talmudu obejmująca jedną jego kartę. W ten sposób odczytywanie całego Talmudu zamyka się w cyklu siedmioletnim.

Źródła

Encyklopedia, s. 228-229.

Tagi

życie religijne

Data aktualizacji: 30-07-2026

Data dodania: 30-07-2023